

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 1. februar 2017
Kontor: Enheden for Internationalt
Politisarbejde
Sagsbeh: Sofie Anne Marner
Sagsnr.: 2016-0035-0391
Dok.: 2156720

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål V-Y
fra Folketingets Retsudvalg den 2. februar 2017**

Samrådsspørgsmål V:

”Vil ministeren redegøre for regeringens reaktion på Europa-Kommissionens kritik af Danmarks beskyttelse af de ydre Schengen-grænser i Københavns Lufthavn i Kastrup?”

Samrådsspørgsmål W:

”Hvilke tiltag har regeringen iværksat og hvilke tiltag ønsker regeringen at iværksætte for at imødekomme Europa-Kommissionens kritik af Danmarks beskyttelse af de ydre Schengen-grænser i Københavns Lufthavn i Kastrup?”

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Samrådsspørgsmål X:

”Hvornår kan det forventes, at Europa-Kommissionens kritik af Danmarks beskyttelse af de ydre grænser i Københavns Lufthavn i Kastrup er imødekommet?”

Samrådsspørgsmål Y:

”Mener regeringen, at Danmark har overholdt sine forpligtelser med at beskytte Europas ydre grænser godt nok?”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Peter Kofod Poulsen (DF).

[Indledning]

1. Det er selvsagt afgørende at have en effektiv kontrol ved Schengens ydre grænser.

Derfor er jeg enig med spørgeren i, at det er vigtigt, at Kommissionens henstillinger bliver taget meget alvorligt.

Danmark modtog i forlængelse af den uanmeldte Schengen-evaluering 13 henstillinger i forhold til kontrollen i Københavns Lufthavn, hvoraf Danmark blev bedt om at prioritere 5 af disse.

[Om Schengen-evalueringen af Danmark]

2. Kommissionens evalueringer af grænsekontrollen i Schengen-landene er et vigtigt værktøj for at sikre høje, ensartede standarder for anvendelsen af Schengen-reglerne – og dermed for at sikre en effektiv grænsekontrol. Formålet er altså hele tiden at lære og blive bedre.

Evalueringssystemet består dels af anmeldte evalueringer hver 5. år, dels af uanmeldte evalueringer. Fra begyndelsen af denne uge og 4 uger frem foretager Kommissionen en anmeldt Schengen-evaluering af Dan-

mark. Her skal Danmarks overholdelse af alle dele af Schengen-samarbejdet evalueres.

Københavns Lufthavn blev uanmeldt evalueret 26.-29. januar sidste år. På baggrund af den uanmeldte evaluering modtog Danmark 13 henstillinger.

Da henstillingerne blev vedtaget af Rådet i oktober, fik Danmark tre måneder til at udarbejde en handlingsplan til opfølgning på henstillingerne. Denne handlingsplan blev sendt til Kommissionen og Rådet den 13. januar 2017.

Rigspolitiets handlingsplan blev tidligere i dag oversendt til udvalget i fortrolig form. I har ikke haft megen mulighed for at gå i dybden med handlingsplanen forud for samrådet. Det beklager jeg.

Jeg vil alligevel skåne udvalget for en detaljeret gennemgang af de enkelte henstillinger, men give en mere overordnet besvarelse.

Noget af det her er meget teknisk, men jeg vil selvfølgelig besvare jeres spørgsmål i dag i det omfang jeg overhovedet kan. Og jeg vil også meget gerne besvare

skriftlige spørgsmål, når I har haft lejlighed til at dykke nærmere ned i handlingsplanen.

[Politiets opfølgning på henstillingerne]

3. Som det også fremgår af handlingsplanen, er 11 ud af de 13 henstillinger enten opfyldt eller vil være opfyldt ved udgangen af næste uge.

Det drejer sig bl.a. om, at politiet vil have udarbejdet de handlingsplaner for kontrollen, som Kommissionen har efterlyst (henstilling nr. 1). Politiet har endvidere udarbejdet risikoanalyser og sikret sig, at de bliver gjort tilgængelige for frontlinjepersonalet (henstilling nr. 2). Politiet har styrket uddannelsen i dokumentcenteret (henstilling nr. 4). Politiet har sikret, at personer, der udsættes for supplerende kontroller, får skriftlig vejledning herom (henstilling nr. 9). Og politiet har øget sikkerheden omkring ind- og udrejsestempler (henstilling nr. 3).

Der udestår således endnu fuld gennemførelse af to henstillinger. Det drejer sig om henstilling nr. 7 og nr. 11. Af de fem prioriterede henstillinger er det alene nr. 11, der udestår.

4. Henstilling nr. 7 vedrører bl.a. en fysisk flytning af dokumentcenteret i Københavns Lufthavn.

Københavns Politi arbejder i samarbejde med Rigspolitiet og Københavns Lufthavn løbende på at optimere politiets faciliteter i lufthavnen. Den øgede passagermængde og de logiske ændringer i lufthavnen har medført, at dokumentcenteret ikke umiddelbart kan flyttes, men det forventes at kunne ske inden for de næste par år.

5. Vedrørende henstilling nr. 11 har Rigspolitiet oplyst, at et fuldautomatiseret API-system (Advance Passenger Information) først forventes at være i drift i slutningen af 2017.

API-oplysninger er oplysninger, som flyselskaberne indsamler og skal stille til rådighed for myndighederne. Det drejer sig bl.a. om pasnummer, nationalitet, navn, fødselsdato, afgang- og ankomsttidspunkt og første ombordstigningssted.

Disse oplysninger kan derefter anvendes til en søgning i politiets registre, herunder Schengen Informationssystemet, hvor personer, der har indrejseforbud i Schengenområdet, er registreret, og i Interpols databaser, der

indeholder oplysninger om efterlyste personer. Derved kan politiet blive opmærksom på sådanne personer, allerede inden flyet lander, og inden de pågældende kommer til paskontrollen. Oplysningerne kan også bruges til at planlægge, hvilke fly der skal kontrolleres ved såkaldte fremskudte gate-kontroller.

Politiet modtog indtil august 2014 passager-oplysninger via det såkaldte PIU-samarbejde. PIU-samarbejdet var et samarbejde med SKAT, som gav politiet adgang til data om passagerer, som SKAT havde adgang til via toldkontrolloven.

Som udvalget nok husker, opstod der imidlertid på det tidspunkt tvivl om, hvorvidt der var hjemmel til, at politiet fik adgang til oplysningerne, og samarbejdet blev afbrudt. Som reaktion på ophøret af PIU-samarbejdet blev antallet af fremskudte gate-kontroller i december 2014 opskaleret til 2 om dagen på Schengen-ankomster og 3 om dagen på non-Schengen-ankomster.

Politiet har siden gennemført ca. 2 gate-kontroller om dagen i forhold til Schengen-ankomster.

Københavns Politi fastholdt det øgede kontroltryk på non-Schengen-ankomster frem til maj 2015, hvor

indsatsen blev evalueret. Det var herefter Københavns Politis vurdering, at nytten af de fremskudte gatekontroller ikke stod mål med indsatsen, bl.a. fordi alle passagerer, der ankommer til Københavns Lufthavn fra et ikke-Schengenland under alle omstændigheder skal passere gennem den almindelige paskontrol. Københavns Politi besluttede derfor at gennemføre ca. 1 kontrol om dagen i stedet for 3 kontroller om dagen.

Det er Rigspolitiets vurdering, at der fortsat ikke er et politifagligt behov for at gennemføre 3 fremskudte gatekontroller om dagen i forhold til ankomster fra ikke-Schengenlande.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 291 (Alm. del) fra Retsudvalget, beklager Rigspolitiet, at Folketinget ikke blev orienteret om beslutningen om at ændre antallet af daglige kontroller, da den blev truffet.

6. I forhold til etableringen af et automatisk API-system, har Rigspolitiet oplyst, at det er teknisk meget kompliceret at få adgang til API-oplysninger i en form, der kan bruges til en elektronisk søgning i politiets registre. Rigspolitiet har da også oplyst, at en lang række andre Schengen-lande heller ikke har etableret et automatisk API-system.

Rigspolitiet indledte i det lys i sommeren 2015 en dialog med Justitsministeriet i forhold til at få adgang til oplysningerne via SKAT, som på dette tidspunkt var ved at etablere en IT-løsning til håndtering til elektronisk modtagelse af sådanne oplysninger til brug for toldkontrol.

Der er på lovprogrammet for denne samling optaget et lovforslag om politiets adgang til API-oplysninger via SKAT. Lovforslaget forventes fremsat i marts.

Loven vil gøre det muligt for politiet at udnytte SKAT's IT-løsning til at få adgang til API-oplysningerne. SKAT's løsning er sat i drift den 1. januar 2017, og flyselskaberne er fra udgangen af juni er forpligtede til automatisk at sende blandt andet API-oplysningerne.

At få adgang til oplysningerne er imidlertid kun den ene del af et automatisk API-system. Den anden del er at udvikle en løsning, hvor politiet automatisk behandler de modtagne oplysninger, og som herefter automatisk søger i politiets registre. Som det fremgår af handlingsplanen, forventer Rigspolitiet, at dét system er i drift i slutningen af 2017.

På baggrund af Schengen-evalueringen satte Rigspolitiet i december 2016 en midlertidig løsning i drift, så Rigspolitiet i dag modtager API-oplysninger om flyvninger med Turkish Airlines fra Istanbul til København. Oplysningerne bliver herefter manuelt søgt op mod politiets registre.

Rigspolitiet arbejder intensivt på at udvide den midlertidige løsning til både at omfatte flere flyselskaber og flere flyafgange.

Når dét er sagt, skal jeg ikke lægge skjul på, at jeg mener, at der burde have været etableret en midlertidig løsning langt tidligere. Der er for ensidigt blevet fokuseret på en samlet automatisk løsning, som utvivlsomt er det rigtige på sigt, men til gengæld endnu ikke virker.

Jeg har bedt Rigspolitiet om hurtigst muligt at udvide den midlertidige løsning til at omfatte Billund Lufthavn, flere flyselskaber og flere fly-ankomster. Jeg har også bedt politiet om i særlig grad at fokusere på de ankomster, hvor risikoen for ulovlig indrejse er størst.

[Generelt]

7. Det siger sig selv, at en effektiv ydre grænsekontrol skal være et helt centralt fokusområde for dansk politi.

Arbejdet er forankret i politikredsene, og Rigspolitiet fører tilsyn med kredsens forvaltning af grænsekontrollen.

Rigspolitiet gennemfører endvidere både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i politikredsene for at sikre efterlevelse af reglerne og retningslinjerne for grænsekontrollen.

Jeg ved, at Rigspolitiet er helt opmærksom på at sikre den nødvendige prioritering af området.

8. Den ydre grænsekontrol skal selvsagt være så god som overhovedet mulig. Evalueringen viser, at der er ting, der kan og skal forbedres. Og dét arbejder politiet hårdt på.

Det er dog vigtigt at fremhæve, at alle, der er ankommet til Københavns Lufthavn fra et ikke-Schengen, har været igennem paskontrollen.

Jeg ser [som ny minister] på det her med friske øjne, og jeg forventer, at der kommer styr på de mangler, som evalueringen har peget på.

Jeg vil naturligvis fortsat følge arbejdet på området meget tæt – også i forhold til den kommende anmeldte Schengen-evaluering.

Tak for ordet.